

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: Oponent

Autorka práce: Bc. Dana Brzobohatá

Název práce: Přátelství mezi heterosexuální ženou a homosexuálním mužem a jeho vliv na sociální konstrukci identit

Vedoucí práce: Mgr. Zdeněk Sloboda

Oponent: Karel Čada

Navržené hodnocení: dobře

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Autorka se ve své diplomové práci zabývá přátelství mezi heterosexuální ženou a homosexuálním mužem z pohledu heterosexuálních žen. Za tímto účelem provedla deset rozhovorů s heterosexuálními ženami, které se přátelí s homosexuálním mužem. V teoretické části práci popisuje pojmy jako konstrukce identity, gender a pohlaví, sexualita, heteronormativní společnost, feminita a maskulinita, včetně konceptu hegemonní a homosexuální maskulinity. V závěru teoretické části se věnuje sociologické a psychologické conceptualizaci přátelství. Výzkum si klade za cíl ukázat, jak jednotlivé respondentky konstruují charakteristiky jejich přátelství s homosexuálním mužem. Respondentky přebírají, sice v různé míře, hegemonní obraz homosexuality, ale prezentují své přátele jako výjimky. Autorka tak na konkrétních výpovědích ukazuje na rozdíly mezi narativní skupinovou a individuální identitou. V analýze pak autorka diskutuje jakousi hybridnost vztahu mezi heterosexuální ženou a homosexuálním mužem, v porovnání s přátelskými vztahy s ženami respondentky zdůrazňují jeho nekompetitivnost a v porovnání se vztahy s muži jeho asexuálnost. Nicméně homosexualita není hlavním důvodem, proč se respondentky s homosexuálním mužem přátelí.

Práce neformuluje jasnou výzkumnou otázku. Během jejího čtení jsem nepochopil, co autorka svým výzkumem chce zjistit, ani čím je toto téma pro ni sociologicky zajímavé. Autorka v zásadě deskriptivně popisuje různé dimenze toho, jak její respondentky popisují svá přátelství – strukturace analytické části není nikde vysvětlena. Práce nemá jasnou linii: (1) uvedení do problému; (2) jeho teoretická conceptualizace; (3) shrnutí předchozích studií; (4) popsání metodologie; (5) analýza a (6) závěr s odpovědí na otázku a pointou. Autorka místo, aby jasně vytyčila hranice svého výzkumného zájmu a ponořila se do jasně ohraničeného tématu, tak v zásadě klouže po hladině: obecně vysvětluje teoretické pojmy a popisuje nálezy z rozhovorů v jednotlivých analytických kategoriích. Je to škoda, v částech, kdy se autorka věnuje rozporu mezi individuální identitou a typickým homosexuálem či hybridnosti homosexuální identity, dává tušit, že její rozhovory mohou nabídnout zajímavý materiál.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka sice využívá zahraniční práce, nicméně se jí nedaří vybudovat v teoretické části koherentní výklad, kde by teoreticky představila sledované kategorie a sociologicky zarámovala své téma. Míra teoretického vhledu pak odpovídá spíše bakalářské práci, než práci diplomové. Témata jsou představena pouze obecně bez jejich jasně vztažení k výzkumnému tématu. Autorka mnohdy nekriticky pracuje s literaturou – pracovat s knihou nazvanou *Terapie homosexuality* vydanou pro občanské sdružení Exodus jako s běžnou vědeckou produkcí považují za minimálně diskutabilní.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Přestože autorka píše, že přátelství pokrývá velmi široké spektrum vztahů, jediným kritériem byla skutečnost, že respondentky udržují blízké přátelství s homosexuálním mužem. Nejsou zde například postiženy ženy, jež by preferovaly pouze homosexuální prostředí a identifikovaly se s ním. V analytické pak autorka v zásadě převypravuje to, co jí respondentky sdělily, málokdy hledá souvislosti mezi kategoriemi. Hledání souvislostí lze nalézt v části věnované vztahu mezi obrazem typického gaye a muže, s nímž se přátelí. Byť i tato část se mi jeví jako analyticky nevytěžená, autorka zde dochází k zajímavým sociologickým zjištěním. Pokud chce argumentovat spolu s Dawne Moon, že přátelství homosexuálů s heterosexuálními ženami může být prospěšné pro sexuální osvobození menšiny a její akceptaci majoritní společností, je téma vzájemného vztahu mezi skupinovou identitou (typický homosexuál) a individuální identitou (můj kamarád) klíčové. Pokud respondentky prezentují svá přátele jako výjimky, tak naopak může docházet k upevnění stereotypních představ.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Byť autorka deklaruje přístup z konstruktivistických pozic, její některé závěry („homosexualita je podmínkou pro existenci přátelství mezi mužem a ženou, avšak považuji ji za zásadní element při dalším prohlubování přátelského vztahu, pokud má zůstat pouze v rovinně platonické“) rozhodně tento charakter nemají. Autorka také podle mého soudu nedostatečně odlišuje narativní charakter svých dat, kdy to, co respondentky říkají, nemusí nutně odpovídat tomu, jak opravdu jednají.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Autorka jasně odděluje svá a cizí tvrzení.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Jazyková úroveň, úroveň odkazového aparátu i formálních náležitostí odpovídá standardům diplomové práce (jen s rozdělováním seznamu použité literatury na knižní zdroje, články a závěrečné práce se dnes již setkáváme jen zřídkakdy).

7. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Domnívám se, že autorka by měla jasně prezentovat, co na tématu, které zpracovala, je sociologicky zajímavé? Na jakou otázku se svým výzkumem snažila zodpovědět a jak tato otázka rezonuje se současnou sociologickou literaturou?

Celkové hodnocení práce: dobře

Datum: 14. 06. 2013

Podpis: